

İğdır Ovası

DOG028

Acil
Gerileme (-1)

Tuzluca Bozkırları © Fatih Pınar

Yüzölçümü : 65173 ha	Yükseklik : 790m - 1580m
Boylam : 44,27°D	İl(ler) : İğdır
Enlem : 39,94°K	İlçe(ler) : Tuzluca, İğdır merkez, Karakoyunlu, Aralık, Doğubayazıt
Koruma Statüleri : Yok	

Bu ÖDA, BTC Boru Hattı Şirketi'nin desteğiyle detaylı olarak araştırılmıştır.

- **Alanın Tanımı:** Aras Nehri boyunca yer alan tektonik kökenli bir çöküntü ovasıdır. Kuzeyden güneye Tuzluca bozkırlarından başlayıp Aras Nehri taşkınlarını kapsayacak şekilde batıya ilerleyerek İğdır Ovası'nın bir kısmını ve Dil Ovası'nı içine almaktadır. Yağış miktardan, kurak yaz ve ılıman kış şartları nedeniyle "ılıman iklim" olarak tanımlanır. Alanın güneydoğu ucunda Aşağı Karasu Irmağı ve Aras Nehri birleşerek ufak bir delta oluşturur. Bu akarsular aynı zamanda Ermenistan ve Azerbaycan'ın Nahçıvan Özerk Bölgesi ve İran ile sınır teşkil eder. ÖDA içinde yer alan askeri bölgeler insan kullanımının çok az olduğu doğal alan adacıkları niteliğindedir.
- **Habitatlar:** ÖDA'nın tuzlu-alkali topraklarında tuzcul bitkiler görülür. Taban suyunun yüksek olduğu yerlerde sazlıklar ve yer yer küçük göletler vardır. Sulanan kısımların çoğu meyve bahçesi ve tarladır. Aras Nehri kıyısında ise söğütler bulunur.
- **Türler:** Özel coğrafi konumu nedeniyle canlı çeşitliliği yüksek bir bölgedir. Nesli bölgesel ölçekte tehlike altında olup Türkiye'nin başka noktalarında bulunmayan bitki türlerine ev sahipliği yapar. *Gypsophila brachypetala* alandaki tek tehlike altındaki endemik bitki türüdür. Bunun dışında ovada büyük bir leylek (*Ciconia ciconia*) kolonisi bulunur ve Türkiye'de leylek kışlayan ender coğrafyalardandır. Uludoğan (*Falco cherrug*) ve küçük kerkenez (*Falco naumanni*) gibi nesli tehlike altında doğan türleri de İğdır Ovası'nda yaşar. Alan ÖDA kriterlerini sağlamayan yeşil ankuşunun (*Merops persicus*) Türkiye'deki birkaç dağılım noktasından biridir. Nesli küresel ölçekte tehlike altında olan çöl sıcağı (*Meriones dahli*) alanda yaşar. Uzunkulaklı kirpi (*Hemiechinus auritus calligoni*) Türkiye'deki en kuzey dağılımına İğdır Ovası'nda ulaşır. Sürüngenler açısından önemli olan alan nesli küresel ölçekte tehlike altında olan küçük engerek (*Vipera erivanensis*) ve tosağa (*Testudo graeca*) türlerine ev sahipliği yapar. Kelebek türlerinden Himalaya mavi keleş (*Pseudophilotes vicrama*) ve Kafkasya gelinciği (*Tomares callimachus*) alanda yaşar.
- **Alan Kullanımı:** Bölge tarımında ürün deseni çeşitliliği fazladır. Ekilebilir arazilerin dışında kalan kısımlarda ise meralar vardır. Endüstri bitkilerinden şekerpancarı ve pamuk, yem bitkilerinden

yoncanın yanı sıra, çeşitli sebzeler ve meyveler de alanda yetiştirilmektedir. Bölgedeki tuzlu topraklar jipsle yıkanarak tarıma açılmıştır.

- **Tehditler:** Alanda geniş bölgeler kurutulmuştur ancak yeni drenaj kanalları açılmaktadır. Bu alanların kurutulmasıyla birçok canlı türü çok azalmıştır.

İğdır Organize Sanayi Bölgesi'nin inşaatı devam etmektedir. Bu tesisin ÖDA'ya etkileri bilinmemektedir.

Alanda tarım ilaçları bilinçsiz kullanılmaktadır. Bozkırların tarım alanlarına dönüştürülmesi, hem yaşam alanı kaybına hem de mevcut bozkırlar üzerinde hayvan baskısını artırarak aşın otlama nedeniyle meraların bozulmasına neden olmaktadır.

- **Koruma Çalışmaları:** Alanda bilinen bir çalışma yoktur.

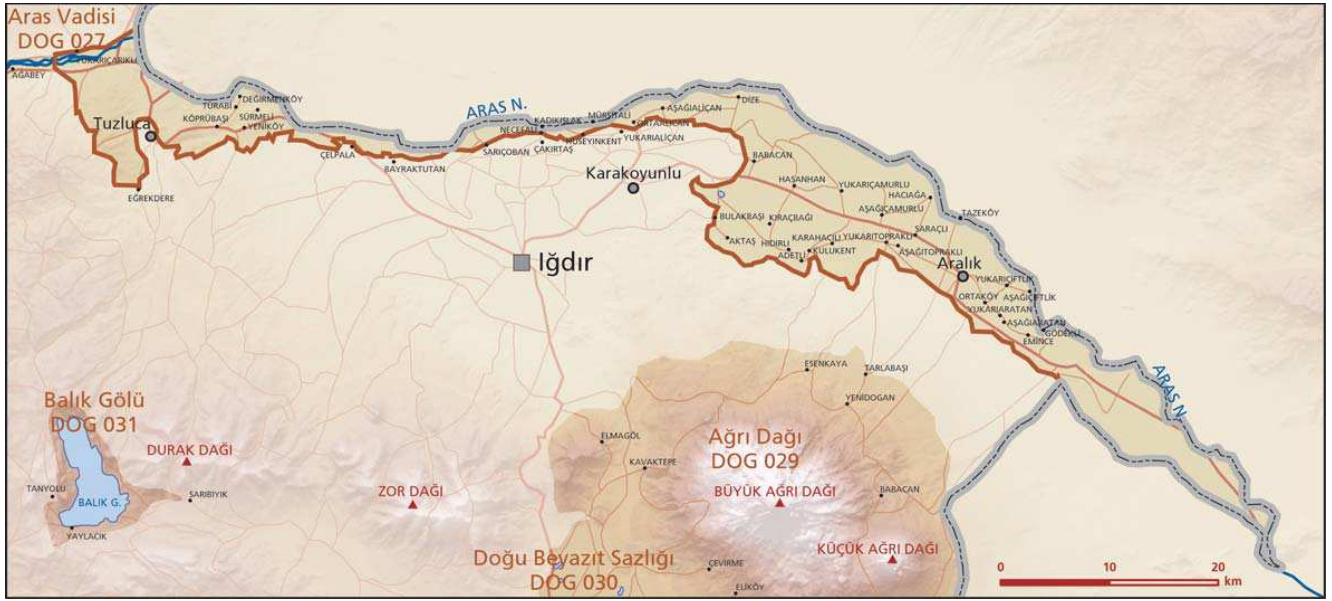

Uzunkulaklı kirpi (*Hemiechinus auritus calligoni*) © Ahmet Karataş

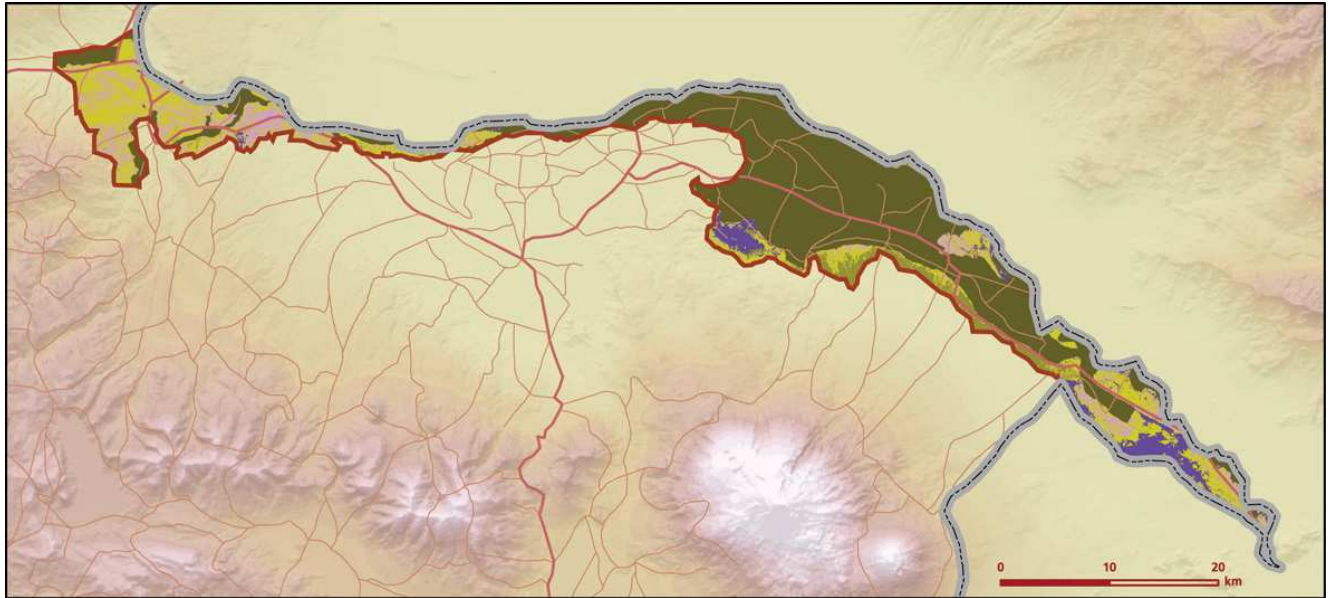
- **Yerel İlgili Sahipleri**

İğdır Valiliği, İğdır İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İskender İğdır Ağrı Dağı Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü Demegi, Doğa Severler Demegi.

- **Süreyya İsfendiyaroğlu**

Iğdır Ovası önemli doğa alanı topografya haritası

Iğdır Ovası önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı		E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
				K	B		
	<i>Allochrysa bungei</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
	<i>Allochrysa versicolor</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
	<i>Astragalus argyroides</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
	<i>Astragalus shelkovnikovii</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
	<i>Gypsophila brachypetala</i>	1	0	—	VU	Var	A1
	<i>Onobrychis subacaulis</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
	<i>Silene eremitica</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
	<i>Tamarix octandra</i>	0	0	—	VU	Var	A2, B1
	<i>Aegypius monachus</i> - Avrupa	0	0	NT	LC	15-20 Birey (1999 Kışlama)	C1
	<i>Anthus campestris</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Botaurus stellaris</i> - Avrupa ve Akdeniz	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Buteo rufinus</i>	0	0	LC	(NT)	Var (Üreme)	C1
	<i>Calandrella brachydactyla</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1

	Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
				K	B		
	<i>Caprimulgus europaeus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	CI
	<i>Cicconia cicconia</i> - Kafkasya	0	0	LC	LC	20 Birey (Kışlama)	CI
	<i>Cicconia cicconia</i> - Kafkasya	0	0	LC	LC	23-50 Çift (2005 Üreme)	CI
	<i>Coracias garrulus</i> - Avrupa	0	0	NT	VU	Var (Üreme)	BI, CI
	<i>Dendrocopos syriacus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	CI
	<i>Falco cherrug</i> - Avrupa ve Anadolu	0	0	EN	EN	1 Çift (Üreme)	AI, BI, CI
	<i>Falco naumanni</i>	0	0	VU	LC	Var (Üreme)	AI, CI
	<i>Gyps fulvus</i>	0	0	LC	LC	13-20 Çift (2001 Üreme)	CI
	<i>Marmottona angustirostris</i> - D. Akdeniz	0	0	VU	VU	1-2 Çift (Üreme)	CI
	<i>Melanocorypha calandra</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	CI
	<i>Phalacrocorax pygmeus</i> - GD. Avrupa ve Türkiye	0	0	LC	LC	45 Birey (1999 Kışlama)	CI
	<i>Pterocles orientalis</i>	0	0	LC	LC	Yaygın (Üreme)	CI
	<i>Allactaga elater aralychensis</i>	0	0	LC	LC	Var	B2, CI
	<i>Hemiechinus auritus calligoni</i>	0	0	LC	(VU)	Var	BI, B2, CI
	<i>Meriones dahlí</i>	0	0	EN	EN	Var	AI, A2, A4, CI
	<i>Meriones tristrami bogdanovi</i>	0	0	LC	LC	Var	B2, CI
	<i>Miniopterus schreibersii</i>	0	0	LC	NT	Var	CI
	<i>Myotis blythii</i>	0	0	LC	LC	Var	CI
	<i>Myotis myotis</i>	0	0	NT	LC	Var	CI
	<i>Testudo graeca</i>	0	0	VU	NT	Var	AI, CI
	<i>Vipera eriwanensis</i>	0	0	–	(VU)	Var	BI, CI
	<i>Aspius aspius</i>	0	0	DD	–	Var	CI
	<i>Pseudophilotes vicrama</i> - Anadolu	0	0	–	VU	Var	BI
	<i>Tomares callimachus</i> - Doğu-Güneydoğu Anadolu	0	0	–	EN	Var	BI, CI

Yeşil ankuşu (*Merops superciliosus*) © Murat Birick